

Yhteisövaikuttavuus yhteisjohtamisen ja käytännön työn tukena

13.11.2025 Perhekeskuskonferenssi

Laura Yliruka, kehitysjohtaja, VTT, dosentti

Itla rakentaa lapsi- ja perhemyönteistä Suomea

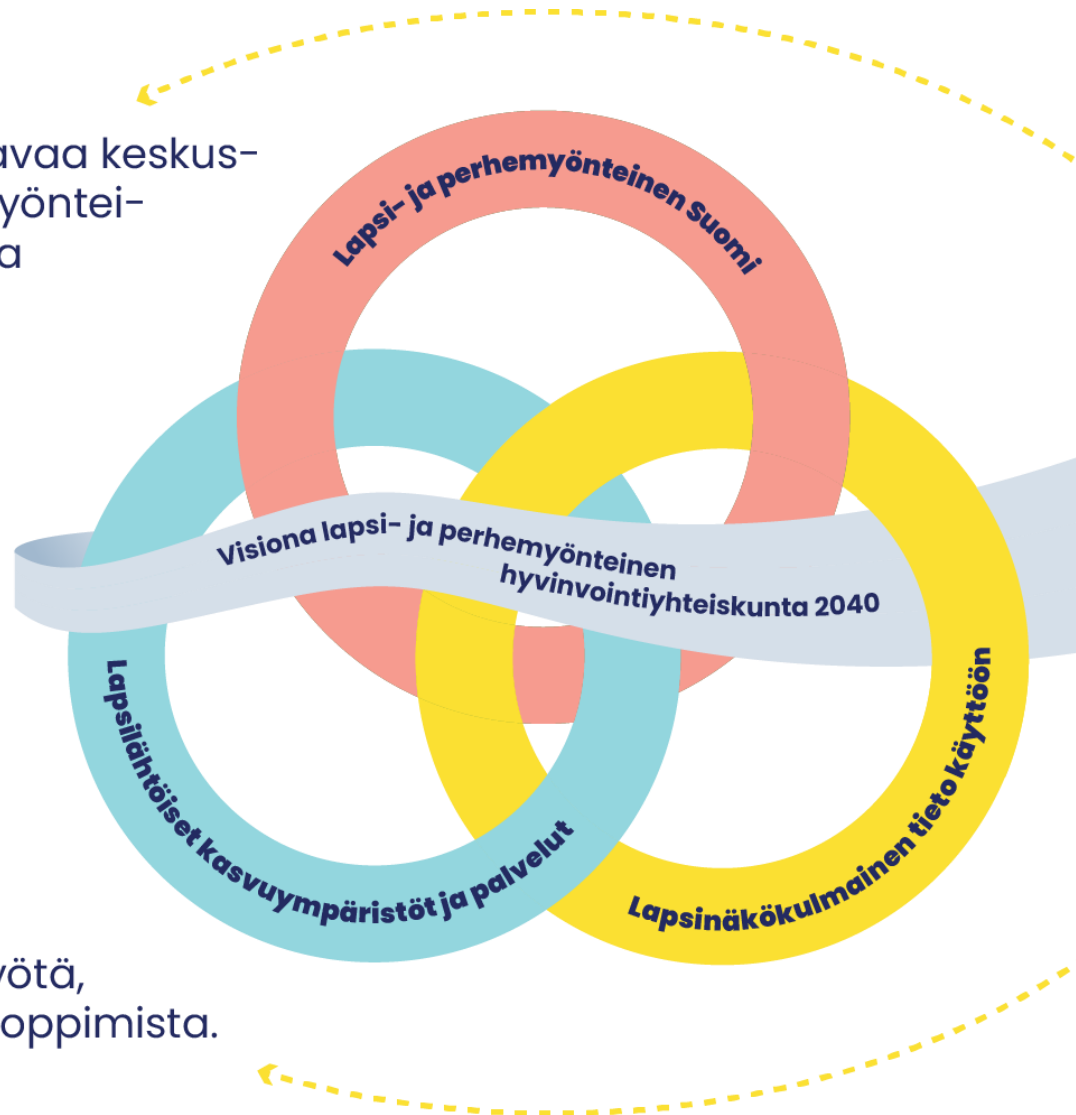
itla

Näin teemme muutosta

Vahvistamme rakentavaa keskustelua lapsi- ja perhemyönteisestä yhteiskunnasta ja sen tulevaisuudesta.

Vauhditamme

kasvuympäristöjen ja palveluiden uudistumista lapsi- ja perhelähtöisiksi paikallisesti, alueellisesti ja kansallisesti. Tuemme muutoshalua ja uudistumiskykyä sekä yhteistyötä, yhdessä kehittämistä ja oppimista.

Jalostamme ja välitämme tietoa ajankohtaisista ja tulevaisuuden ilmiöistä sekä niihin liittyvistä ratkaisuista ja vaikuttavista menetelmistä päätöksenteon ja käytännön kehittämisen tueksi.

Yhteisövaikuttavuus

Edistämme Suomessa lasten, nuorten ja perheiden palvelujärjestelmän ja kasvuympäristöjen kokonaisvaltaista uudistamista yhteisövaikuttavuustyöllä.

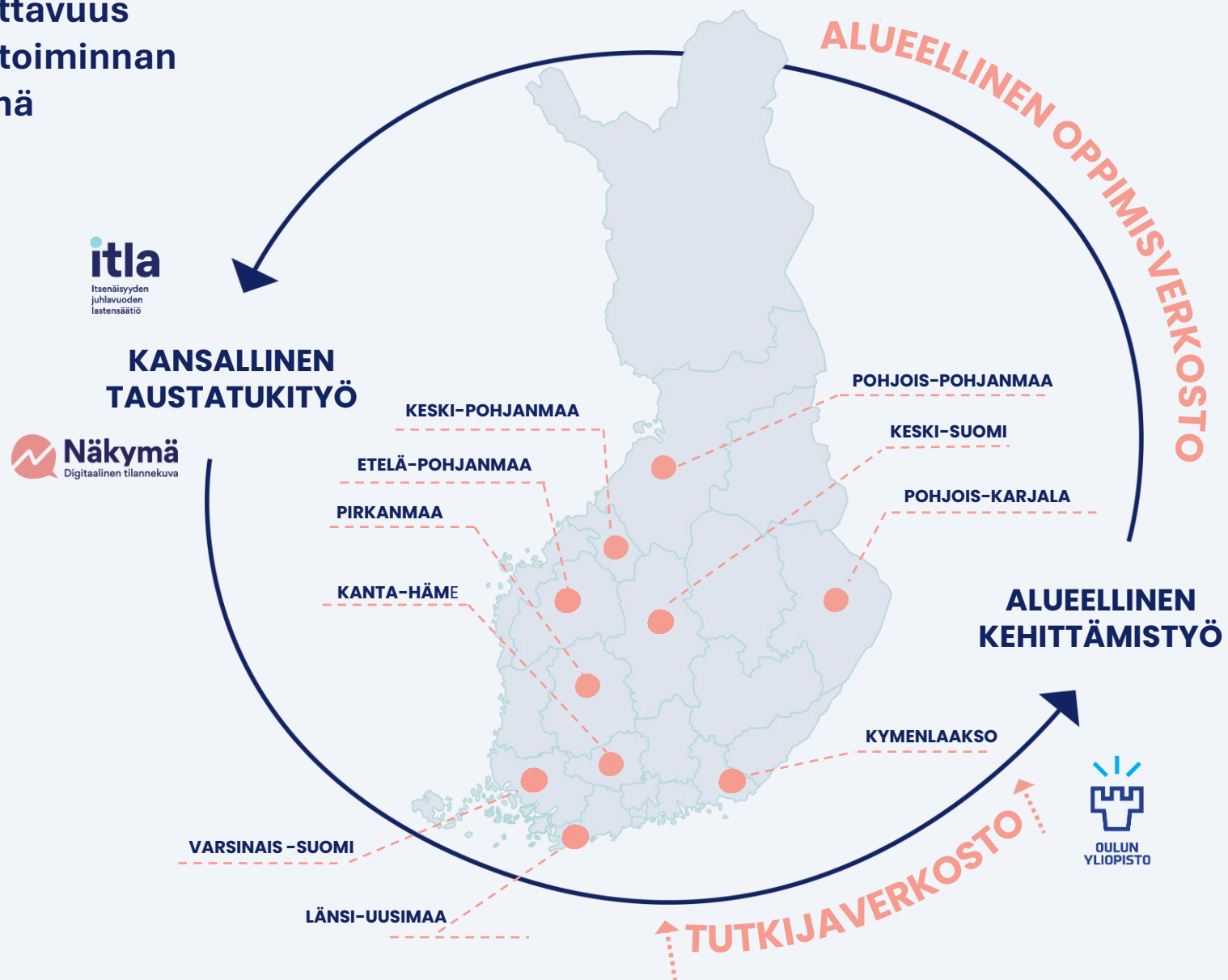
Siinä järjestöt, kunnat, seurakunnat ja hyvinvointialueet kehittävät tiiviissä keskinäisessä yhteistyössä tutkittuun tietoon perustuvia paikallisia ratkaisuja lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Toimimme yhteisövaikuttavuustyötä toteuttavien alueiden taustatukena ja edistämme lähestymistavan laajentumista koko Suomeen.

Autamme eri sektoreita kehittämään yhdessä tutkimukseen perustuvia paikallisia ratkaisuja lasten, nuorten ja perheiden ongelmiin.

Yhteisövaikuttavuus perhekeskustoiminnan viitekehysenä

Yhteisövaikuttavuuden viisi edellytystä

JOHTAMINEN KAIKILLA ORGANISAATION JA HALLINNON TASOILLA

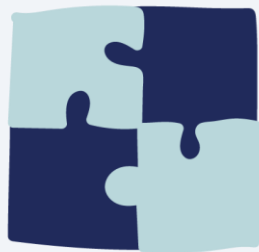
1. YHTEINEN TAVOITE

Tulemme yhteen ja määrittelemme tavoitteen/ongelman ja luomme yhteisen vision sen ratkaisemiseksi.

2. JAETUT YHTEISET MITTARIT

Arviointi- ja palautejärjestelmä päätöksenteon ja oppimisen tueksi.

3. TOISIAAN VAHVISTAVAT TOIMET

Teemme yhdessä päätettyjä toimia jatkuvan arvioinnin pohjalta lopputuloksen maksimoimiseksi.

4. JATKUVA VUOROPUHELU

Rakennamme luottamusta ja suhteita kaikkien osallistujien kesken. Molemmiin suuntainen palaute.

5. KEHITTÄMISEN TAUSTATUKIRAKENNE "Backbone"

Muodostamme tiimin, joka on omistautunut ohjaamaan ryhmän työtä.

TOTEUTTAMINEN KAIKISSA PALVELUISSA JA KEHITYSYMPÄRISTÖISSÄ

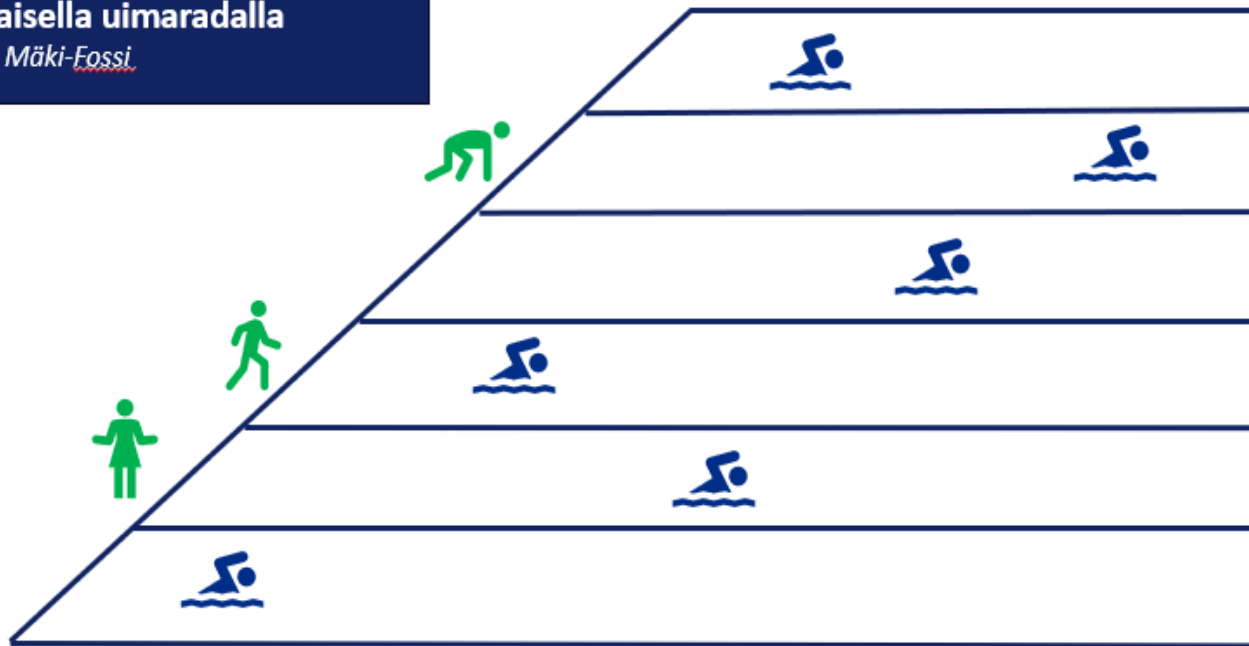
(Kania & Kramer, 2011; Stachowiak et al. 2018; Takalo, 2023)

Miksi uudistusta tarvitaan?

Nykyisen palvelujärjestämän haasteita

- Fragmentaatio, yhteistyön puute
- Pistemäisyys, jatkuvuuden sijaan
- Etäisyys elämäntilanteista, professiolähtöisyys

Kun ammattilaiset uivat kukin omilla uimaradoillaan,
asiakas ui jokaisella uimaradalla
Satu Mäki-Fossi

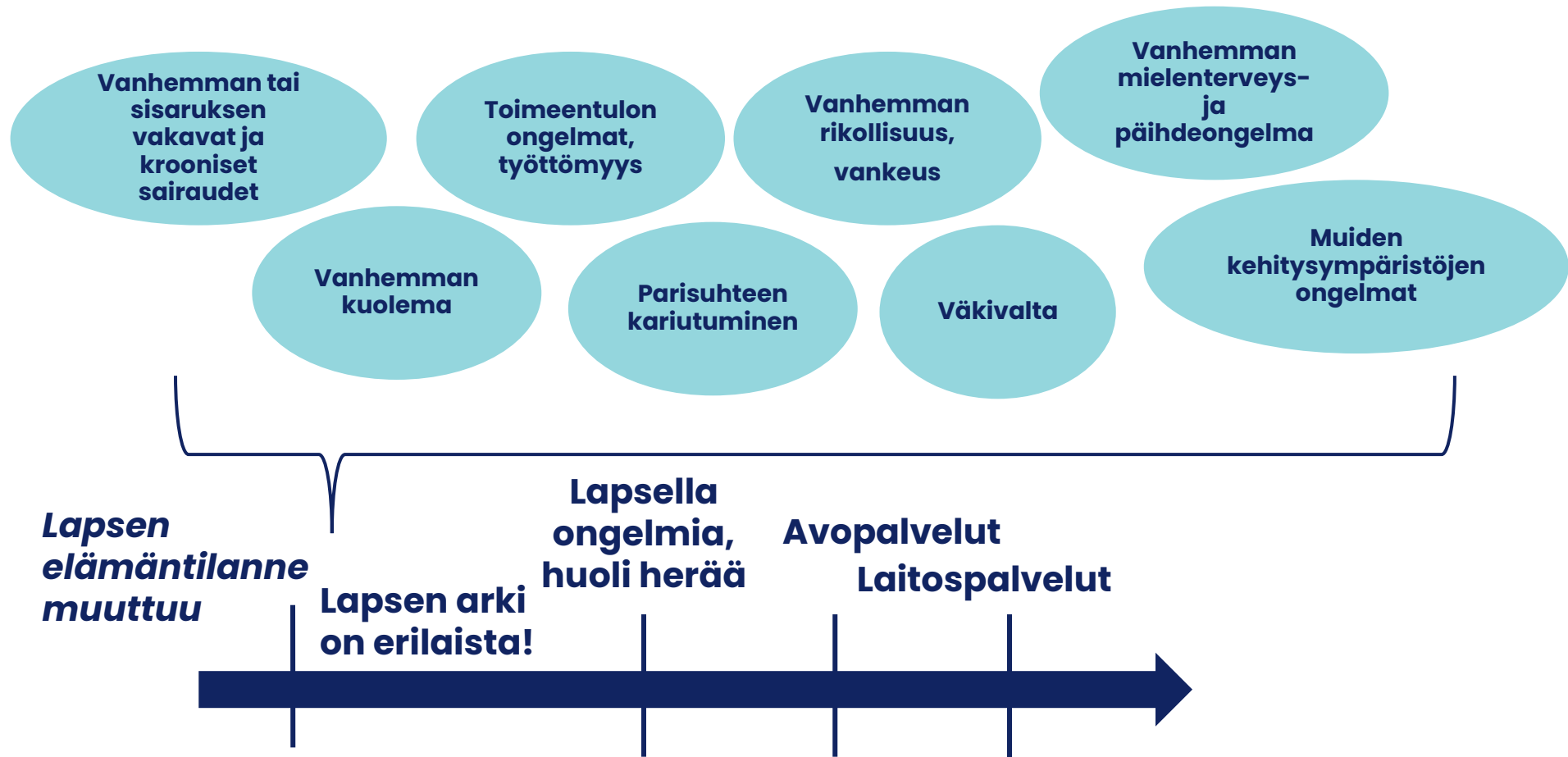

Esim: Tamhne RC. Who is responsible for child mental health? The increasing fragmentation of health services for children is the main problem.

Kuva: Tuula Takalo

itla

YHTEISÖ VAIKUTTAVUUS

**Kyky selviytyä ei ole
vain joidenkin lasten erityinen ominaisuus, vaan
vaikeuksista selviytymisen kokemus
synnyttää pärjäävyyttä.**

(Niemelä et al. 2014)

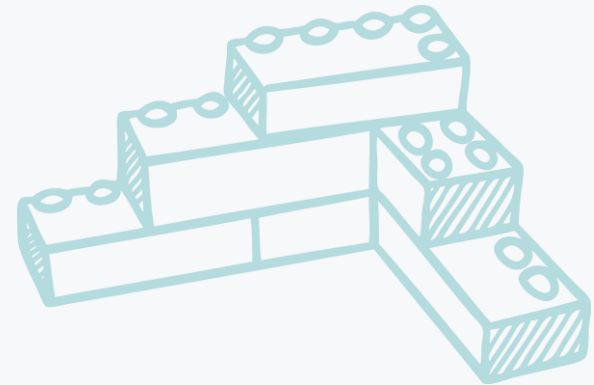

[Lapsen arkea kannattelevat suojaavat tekijät.](#)

**Yhteisövaikuttavuuteen perustuva
lapsiperheiden
palvelujärjestelmän ja
kasvuympäristöjen kehittäminen**

Yhteisövaikuttavuus

- tapa ratkaista tietoisesti yhdessä monimutkaisia, kompleksisia ongelmia (vrt. collective impact, Kania & Kramer 2011)
- Monimutkaiseen ongelmaan liittyy useita eri toimijoita
- Yhteisövaikuttavuus syntyy näiden eri toimijoiden yhteiseen tavoitteeseen sitoutuneesta työstä
- **Talkoot 2.0**

Miten systeeminen muutos tapahtuu?

1. viisi edellytystä täyttyy

- Yhteinen tavoite
- Jaettu arviointitapa (palautejärjestelmä)
- Yhdessä päätetyt toimet (jatkuvan arvioinnin pohjalta)
- jatkuva vuoropuhelu (erityisen tärkeää)
- kehittämisen tukirakenne vrt. kehittäjätyöntekijät

2. varhaiset /pienet muutokset

3. systeemitason muutokset keskeisissä organisaatioissa

4. väestötason muutokset

Kania & Kramer 2011; Stachowiak et al 2018

Yhteisövaikuttavuusviitekehykseen perustuva lapsiperheiden palvelujärjestelmän kehittäminen

- Muodostuu kahdesta toisiaan tukevasta paikallisesta rakenteesta:
 1. Käytännön työn rakenne
 2. Johtamisen ja kehittämisen rakenne

Sisällöllisenä tavoitteena: resilienssin vahvistaminen
muutos/kuormittavissa tilanteissa, koko elämäntilanteen
huomioiden.

1. Käytännön työn rakenne

Yhdessä sovitut toimintatavat – jokainen tekee oman työnsä siten, että **ennaltaehkäisy, yhteensovittaminen ja jatkuvuus** mahdollistuvat

VARHAIN – YHDESSÄ – RIITTÄVÄN PITKÄÄN

Preventio I. ennaltaehkäisy

- Kaikki toimijat huomioivat lapsen nykyisen elämäntilanteen ja kasvua ja kehitystä tukevan arjen

Palveluiden integraatio I. yhteensovittaminen ja jatkuvuus:

- Jos toimijan tai ammattilaisen omassa toimintavalikossa ei ole resursseja, joita lapsi tai perhe tarvitsee

→ **Koordinaatio** (yhden kontaktin periaate) kautta kutsutaan lisätoimijoita mukaan

→ Lasta tai perhettä **ei lähetetä** toiseen palveluun, vaan perheen tarpeisiin vastataan kokoamalla tarvittavat toimijat yhteen perheen luokse.

Kuudella alueella yhden kontakti periaate käytössä tai kehitteillä

Käytännön työn rakenteissa keskeistä:

Tunnista
elämätilanteen muutos
tai muutos lapsen
käyttäytymisessä.

Kokoa yhteen lapsen
arjen keskeiset aikuiset.

**Toteuttakaa merkitys-
neuvottelu:**

tunnistakaa yhdessä
lasta suojaavat tekijät
ja mahdolliset
riskitekijät.

Tunnistakaa keinot,
joilla voidaan nopeasti
vaikuttaa lapsen arjen
sujuvuuteen eri
kehitys-ympäristöissä.

**Laatikkaa
toiminta-suunnitelma:**
sopikaa toimista,
vastuista ja
seurannasta.

Seuratkaa
oliko tehdyillä toimilla
toivottu vaikutus?

Tarvitaanko lisätietoa
tai lisätukea?

Kutsukaa
tarvittaessa muita
toimijoita mukaan
yhteistyöhön.

**Toteuttakaa
neuvonpito/
monialainen
verkostopalaveri**
ja tehkää
tarvittaessa uusi
toimintasuunnitelma.

**Sopikaa toimista,
vastuista ja
seurannasta.**

PREVENTIO

INTEGRAATIO

JATKUVUUS

Palautetietoinen työskentely tukee asiakkaan kuulluksi tulemistä, tuloksellisuuden vahvistumista ja vaikutusten osoittamista

Monialainen yhteistyö alkaa varhain, toteutuu systemaattisesti, tehostuu tarpeen mukaan ja varmistaa jatkuvuuden prosessin joka vaiheessa.

2. Johtamisen ja kehittämisen rakenne

Käytännön työn rakenteista sopiminen ja yhteisjohtaminen monialaisesti

- Yhteiset sopimukset ja päätökset sekä toimintaedellytysten varmistaminen

Ennaltaehkäisevä työ sekä palaute- ja ilmiötieto osana tiedolla johtamista

- Paikallisen tason **palautteesta ja havainnoista** muodostetaan **ilmiöitä** ja johtamisen kautta **aloitteita** näiden (suodatettujen) ilmiöiden ratkaisemiseksi monen toimijan yhteistyönä = **yhteensovittaminen**

YHTEISÖVAIKUTTAVUUS

Havainnot
ja
palaute

1:

Varhais-
kasvatus

2:

Koulu ja
vapaa-
aika

3:

Lasten ja
aikuisten
sote

4:

Kolmas
sektori

5:

Palveluiden
koordinaatio

Lasten,
nuorten ja
perheiden
arki

Näkymä
Digitaalinen tilannekuva

Tieto

Ilmiöt

Tutkimuslaitos,
ja/tai
tutkijaverkosto

Johtoryhmä:
viiden tahon
johtajat

Tutkija

Tutkimus-
kysymykset

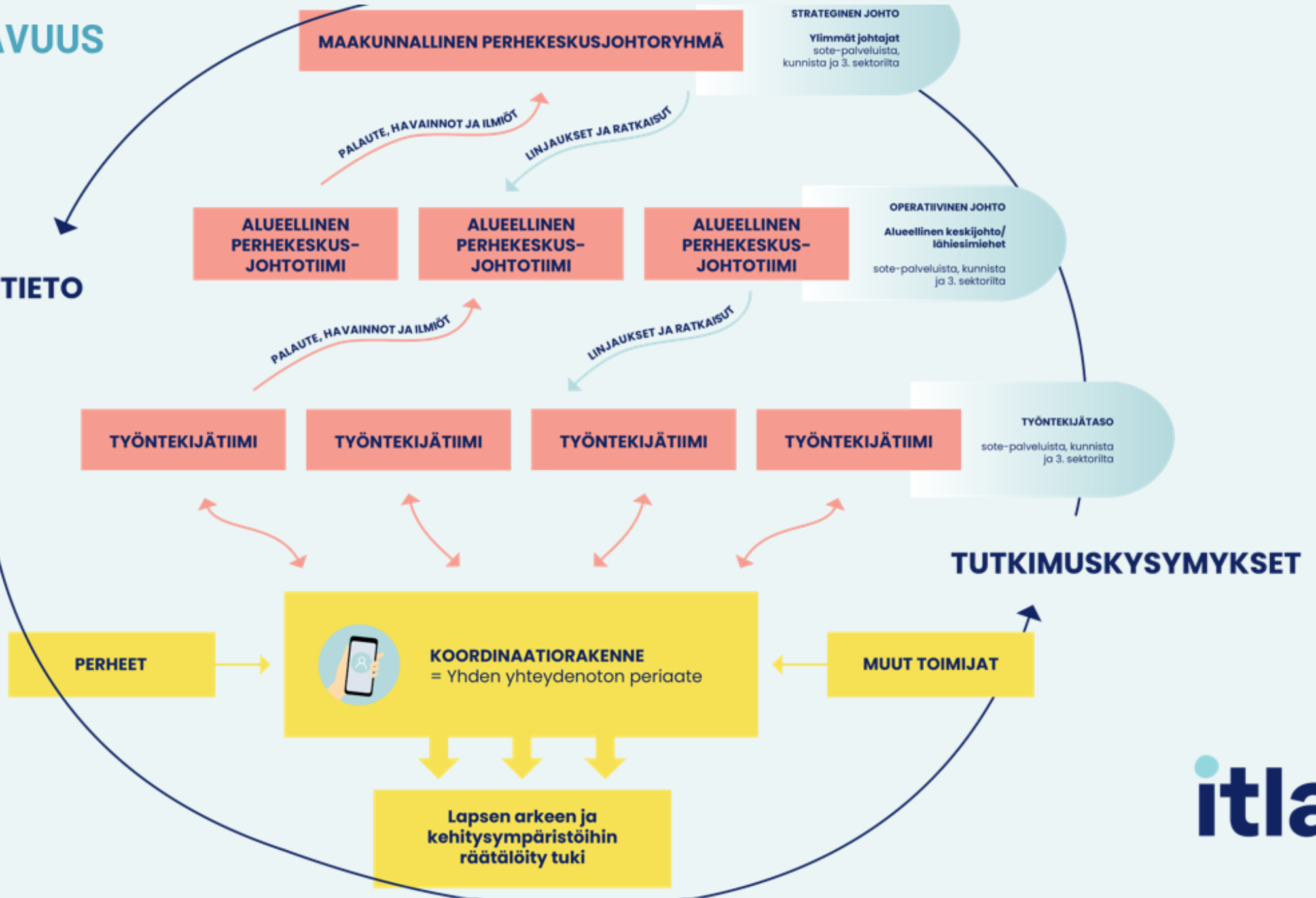
Linjaukset

Palaute- ja
lisähavainnot

itla

YHTEISÖ VAIKUTTAVUUS

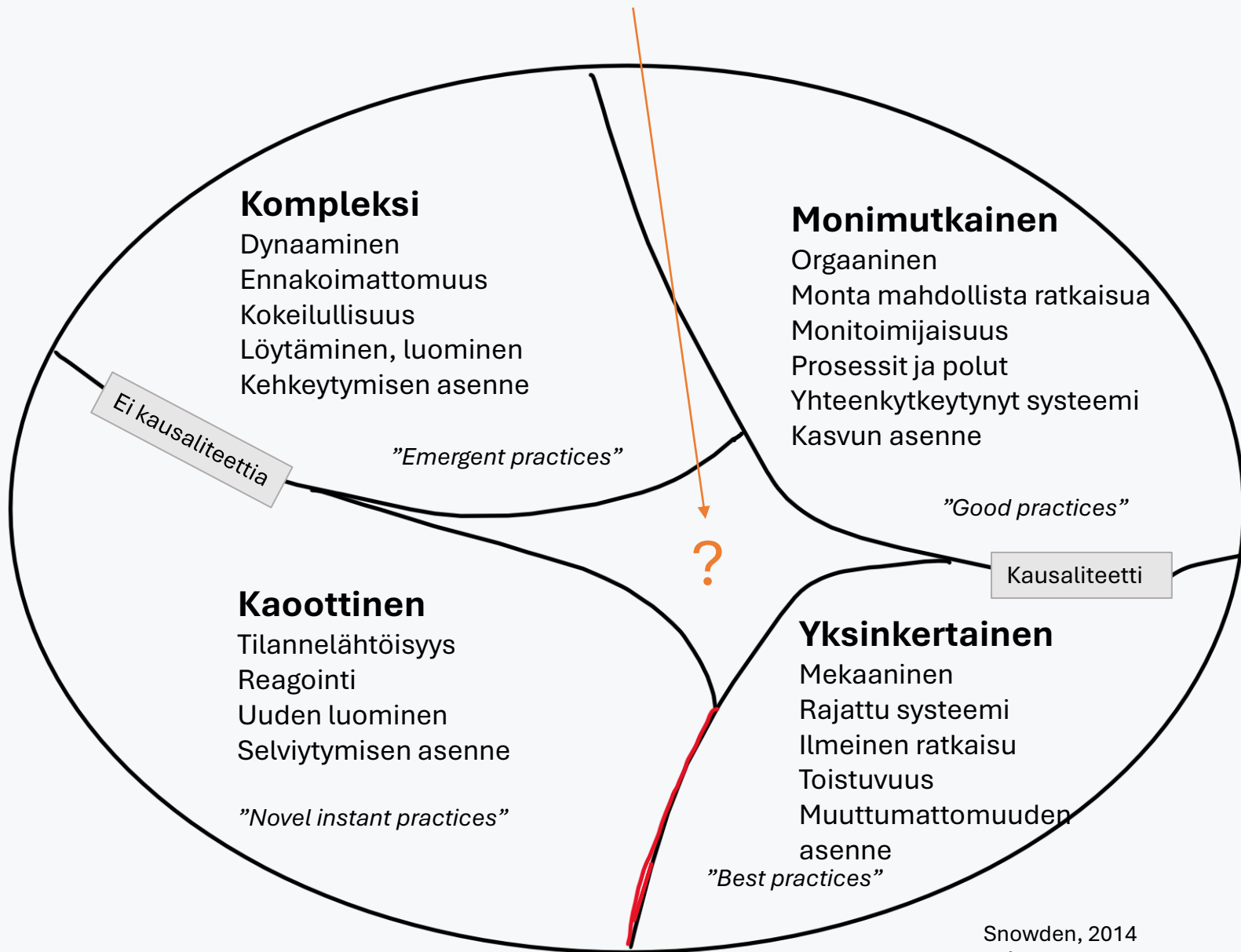
TUTKITTU TIETO

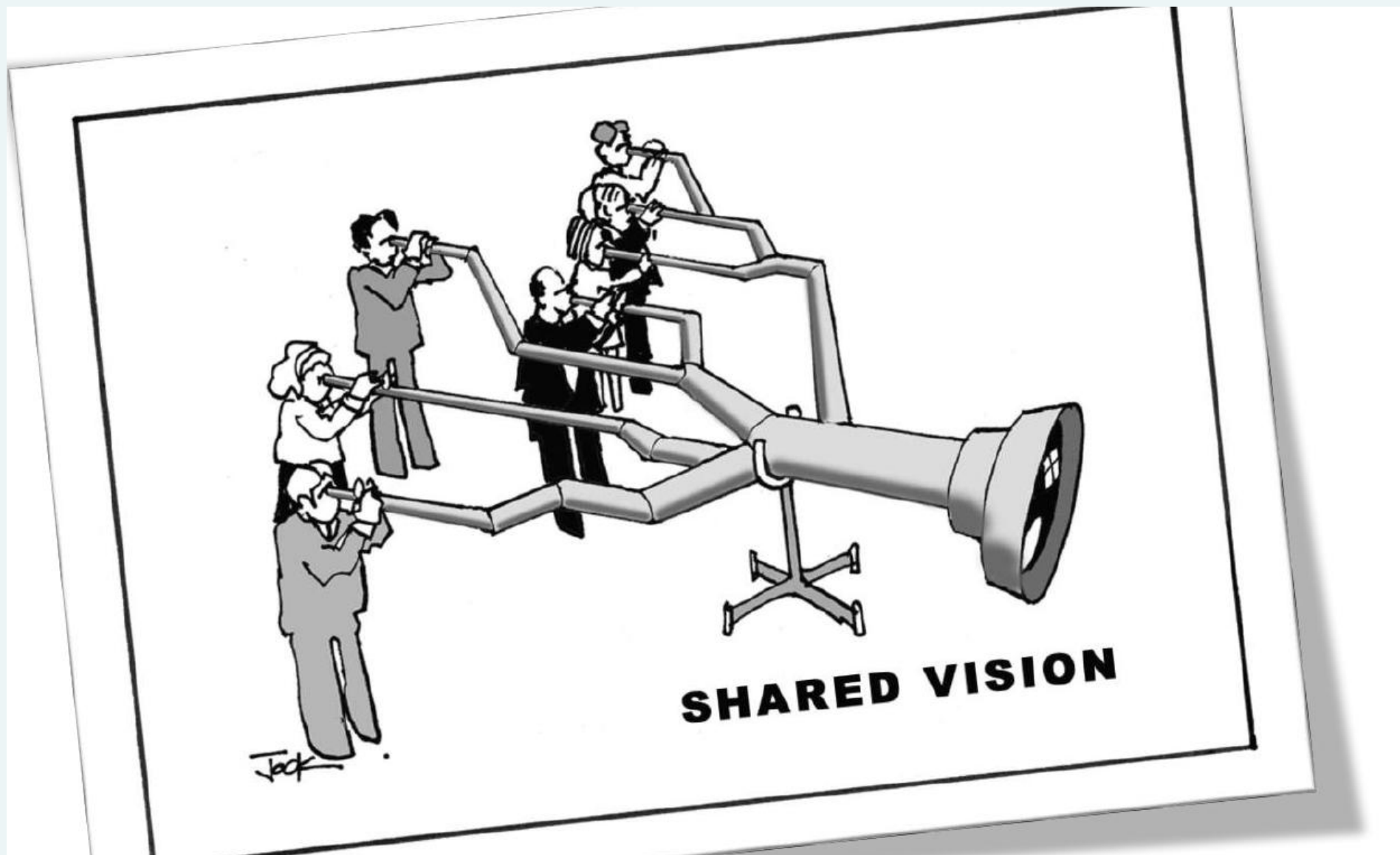
**Mitä tämä edellyttää
johtamiselta?**

itla

Johtamisen toimintaympäristö

Snowden, 2014
Stähle, 2008 – 2024
Yliruka 2018

Karamichael ym. 2017

Tuula Takalo, 2024.

Implementointiprosessi yhteisövaikuttavuustyössä

Yhteisövaikuttavuuden kolme ennakkoedellytystä

- vaikuttavien paikallisten **avainhenkilöiden** tunnistaminen (champions)
- riittävän **resursoinnin** mahdollistaminen
- muutokseen tähtäävän **yhteisen tahtotilan** syntyminen

Nämä yhdessä

- ✓ synnyttävät *motivaation*
- ✓ saattavat yhteen *työntekijät, jotka eivät ehkä koskaan aikaisemmin ole työskennelleet yhdessä*
- ✓ johdattavat osallistumaan yhteiseen aloitteeseen ja pitämään *kaikki mukana, **kunnes aloitteen oma vauhti ottaa ohjat.***

Keinoja ja johtamisen kohteita

- ✓ Säännöllisesti kokoontuvat johtoryhmät
- ✓ Yhteinen struktuuri kokouksille vähentää painetta johtajuudelle:
Jaetut/kiertävät puheenjohtajuudet (kunta/hva)
- ✓ Yhteiset materiaalit
- ✓ Jokaisessa kokouksessa:
 - ✓ Palautteiden läpikäynti
 - ✓ Aloitteiden seuranta ja muodostaminen
- ✓ Aloitteiden johtaminen: informaatio, uusi monialainen toimintakäytäntö tai tutkimusaloite.
- ✓ Ajan johtaminen: "reikä" kalenterissa monialaiselle yhteistyölle.
- ✓ Ennakoivan puheen johtaminen, katsotaan pitkälle tulevaisuuteen, tunnistetaan pienetkin edistymisaskleet.
- ✓ Johtoryhmien tukena työryhmät, alueelliset kehittäjät.

Tutkimus vastaa arjen tarpeisiin

- Yhteisövaikuttavuustyössä tehtävän translationaalisen/käytäntötutkimuksen tutkimuksen **aiheet nousevat arjen työstä**
- Yhteisövaikuttavuustyössä rakennettujen **palautejärjestelmien** kautta kerätään havaintoja paikallisista ilmiöistä. Havaintojen perusteella muodostetaan tutkimuskysymyksiä, ja tulokset palautetaan arjen työn tueksi.
- **Tutkimukset tehdään yhteistyössä yliopistojen, hyvinvointialueiden, kuntien ja kolmannen sektorin kanssa.**
- Translationaalisella tutkimuksella on mm. selvitetty
 - mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että neurokehityksellisen häiriön diagnoosin saanut lapsi sijoitetaan kodin ulkopuolelle
 - havaittu, että sosiaalisesti aktiiviset harrastukset tukevat lasten mielenterveyttä.

YHTEISÖ

VAIKUTTAVUUS

Itlan taustatuen roolit yhteisövaikuttavuustyössä

Tulevaisuuslinssit

Ajattelun haastaminen, pidempi tulevaisuushorisontti, valitun suunnan vahvistaminen

Muutosagentti

Fasilitoi, sparraa, rohkaisee, vahvistaa, ratkaisee ongelmia, tukee käytännössä ja juurruttamisessa

Arvioija

Ulkopuolinen katse, ohjaa, pitää oikealla tiellä, kulkee rinnalla

Sillanrakentaja

Vertaiskehittäminen, alueiden yhdistäminen, vertaistuki

Tiedonvälittäjä

Tutkimustieto, tieto yhteisövaikuttavuustyöstä, rakenteet, koulutus, tutkimus

Esimerkkejä väitöskirjoista, joita vireillä kytkeytyen yhteisövaikuttavuustyöhön

- **Penttilä, Sanni et al.** *Child- and parent-related determinants for out-of-home care in a nationwide population with neurodevelopmental disorders: a register-based Finnish birth cohort 1997 study.* Eur Child Adolesc Psychiatry. 2024 Oct;33(10):3459–3470. doi: 10.1007/s00787-024-02406-w. Epub 2024 Mar 2.
- **Takalo, Tuula et al.** Evaluation of Psychometric Properties of a New Research Instrument for Measuring Collective Impact Based Cross-Sectoral Collaboration and Leadership: Oulu Collective Impact Study. Health & Social Care in the Community Volume 2023, Article ID 2516746, 11 pages <https://doi.org/10.1155/2023/2516746>
- **Timonen, Johanna et al.** Social leisure time activities as a mediating link between self-reported psychological symptoms in adolescence and psychiatric morbidity by young adulthood: the Northern Finland 1986 Birth Cohort study. European Child & Adolescent Psychiatry.

Yhteisövaikuttavuuden hyödyt

Ammattilaiset

- Ammatillaiset eivät jää yksin – ei tarvetta selviytyä, ratkaista asioita yksin
- Ei lähetetä asiakkaita eteenpäin – palveluiden ihmiskeskeisyys
- Arvostus työntekijän asiantuntijuudelle omassa tehtävässään, omat rajat
- Työn merkittävyyden kokemus ja hyvinvointi työssä vahvistuu

Yhteiskunta

- Vahvistetaan hyvinvointia, jolloin korjaavien palvelujen tarve vähenee
- Rakennetaan hyvinvointiyhteiskuntaa pitkäjänteisesti

Lapsi

- Muutosten keskellä on turvallisia aikuisia, jotka auttavat
- Ymmärrys perheen tilanteesta; Kaikki tietävät mitä lapsen, nuoren perheen elämässä tapahtuu nyt, seuraavaksi ja kenen toimesta

Perhe/vanhempi

- Ei tarvitse yrittää vaikeassa elämäntilanteessa navigoida – vapautuu energiaa
- Kaikilla toimijoilla yhteinen perheen kanssa määritelty tavoite
- Onnistumisen ja pärjäämisen kokemuksia arjessa

Tutkimus:

- Samalta viivalta Oulu yhteistyömalli lapsiperheköyhyiden vaikutusten vähentämiseksi.
- Monialaisen yhteistyön lisääminen Oulun opiskeluhollossa.
- Pirhan kotiin vietävien palveluiden toiminnan tehostaminen.
- Yhteisövaikuttavuuteen perustuvan palvelurakenteen käyttöönottomalli.
- Tieteellisesti testatun mittarin kehittäminen yhteisövaikuttavuustyön käyttöönoton seurantaan.

Lapsiperheiden tukeminen Näkymä - tiedolla johtamisen työkalun avulla mm:

- Pienten koululaisten kesäloma-arjesta huolehtiminen.
- Lapsiperheiden rauhallisempaa arkea edistävä "tylsyysbingo".

MITÄ KAIKKEA YHTEISÖVAIKUTTAVUUS -TYÖLLÄ ON SAAVUTETTU?

Paikallisia toimintamalleja & uudistuksia:

- Käytöksellään oireilevien lasten tuki perusopetuksessa & varhaiskasvatuksessa (esim. koulupudokkuutta ehkäisevät mallit ja joustavasti tehostuvan tuen malli).
- Neurokehityksellisesti oireilevien lasten tuen mallit.
- Vankilasta vapautuvien nuorten tuen yhteistyömalli.
- Perheitä matalalla kynnyksellä tukeva varhaiskasvatuksen yhteistyömalli.

Sote-palvelut asiakkaiden arkeen liittävä **yhden kontaktin** palveluohjaus.

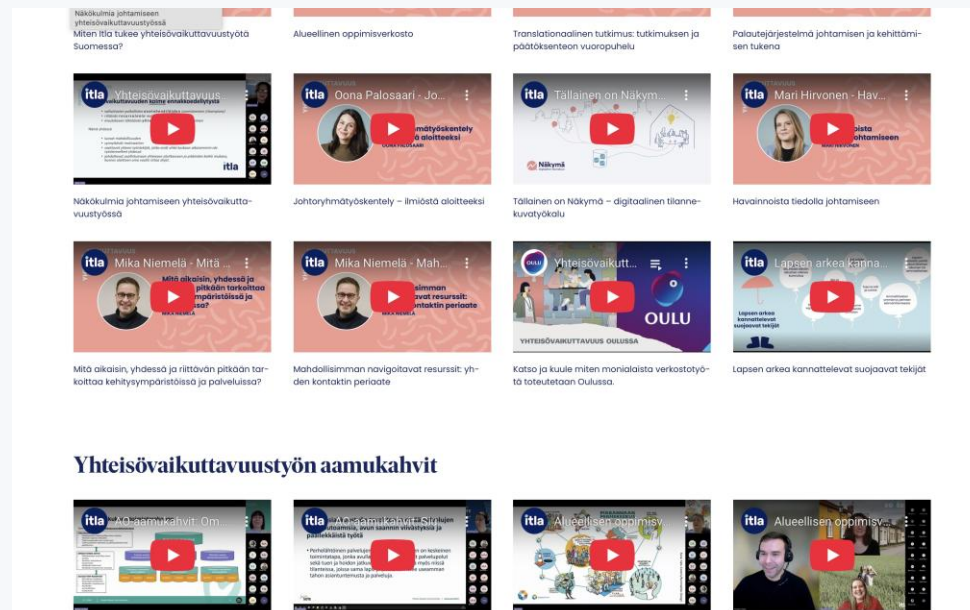
Hv-alueiden, kuntien ja 3. sektorin **yhteistyön edistäminen** perhekeskusten johtamista & kehittämistä vahvistamalla.

Lasten & nuorten mielenterveyspalveluiden **jonojen purku** Pohteen rannikkoseudulla.

Työrauhan edistäminen kouluissa TCM-ryhmänhallintamenetelmän avulla Keski-Pohjanmaalla.

Lue lisää yhteisövaikuttavuuden oppimispolulta

- Yhteisövaikuttavuus – uudistamme lapsiperheiden palvelujärjestelmää
- Sivuilta löydät myös uunituoreen yhteisövaikuttavuuden esittelyvideon.

Kiitos!

itla

Yhteistyössä

